

УДК 658.152:330.322

Кравченко Н. А., аспірант,
Національний технічний університет
України «Київський політехнічний
інститут», м. Київ

ІНВЕСТИЦІЙНА СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Кравченко Н.А. Інвестиційна складова інноваційного розвитку. Досліджено інвестиційні аспекти інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства, а також запропоновано науково обгрунтовані рекомендації щодо поживлення інвестиційних процесів в економіці для ефективного інвестиційно-інноваційного розвитку підприємства.

Кравченко Н.А. Инвестиционная составляющая инновационного развития. Исследованы инвестиционные аспекты инвестиционно-инновационной деятельности предприятия, а также предложены научно обоснованные рекомендации относительно оживления инвестиционных процессов в экономике для эффективного инвестиционно-инновационного развития предприятия..

Kravchenko N.A. The investment component of innovative development. The investment aspects of investitionsionno-innovative activity ofthe enterprise are investigated, and also it is offered scientifically proved recommendations concerning revival of investment processes in economy for effective investitionsionno-innovative development ofthe enterprise.

Постановка проблеми. Однією з найактуальніших проблем розвитку економіки України є підвищення конкурентоспроможності підприємств за рахунок активізації інноваційної діяльності. Забезпечення розповсюдження нових технологій, науково-технічних досягнень та організаційно-технічних рішень можливе лише на основі використання відповідних джерел фінансування цього процесу. Тобто для здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності сучасними підприємствами вирішальною проблемою є знаходження вільних коштів, а саме інвестицій для впровадження у виробництво новинок - новацій. Тому дослідження та розкриття теоретичних аспектів, що впливають на інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства є важливим і актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток теорії та практики інноваційної та інвестиційної діяльності розглядала велика кількість вчених. Зокрема проблеми фінансового забезпечення інноваційної діяльності розглядаються в роботах Черваньова Д.М., Нейкової Л.І., Кузнецової А.Я., Федоренко В.Г., Федулової Л.Г., Захаріна С. та інших вчених. Сьогодні значна кількість українських вчених досліджує питання інноваційної або інвестиційної діяльності окремо - Г. Денисюк, Т. Загорная, В. Юринець, Р. Фатхутдінов, А. Череп, О. Чернов та інші. Проблеми управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства досліджені в роботі В.Р. Жукова. Та поряд із значною кількістю публікацій, проблема фінансового забезпечення інноваційної діяльності є актуальною і потребує подальшого дослідження.

Мета статті: проаналізувати інвестиційні аспекти інноваційного розвитку підприємства, дослідити ефективність впливу інвестицій на інноваційний розвиток, обгрунтувати шляхи активізації інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу. Інноваційний розвиток підприємства розглядається як якісно новий рівень збалансованого розвитку господарської діяльності підприємства за рахунок впровадження інноваційних програм, які забезпечують безперервно зростаюче відтворення основного капіталу і складають основу інноваційної діяльності підприємства. Ключова роль у реалізації впровадження інноваційних програм відводиться забезпеченню

інвестиційними ресурсами, що є одним із найважливіших джерел фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємства.

Інновації не можуть існувати без інвестицій. Економічний успіх кожного інноваційного проекту - це відношення рівня фінансової віддачі до початкової інвестиції, а майже кожний інноваційний проект можна розглядати як інвестиційний, головна мета якого - це отримання прибутку. Для обґрунтування завдань інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства важливим є дослідити сутність понять "інвестиційна діяльність" та "інноваційна діяльність", що дасть можливість встановити причинно-наслідкові зв'язки та конкретизувати форми інвестиційно-інноваційної діяльності. Зазначимо, що існує тісна залежність між інноваційною діяльністю та інвестиційною.

На думку одних вчених, інноваційна діяльність - це комплекс практичних дій, спрямованих на використання науково-технічних результатів для отримання нових або поліпшення існуючих виробів, технологій, методів управління та ін [7, с. 157]. На думку інших вчених, інноваційна діяльність - процес, спрямований на реалізацію результатів закінчених наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досягнень у новий чи удосконалений продукт, реалізований на ринку, у новий чи удосконалений технологічний процес, використаний у практичній діяльності, а також зв'язані з цим додаткові наукові дослідження і розробки [4, с.19]. Згідно з Фатхутдіновим Р. А., інноваційна діяльність, є процес, результатом якого, можуть стати або нововведення або інновації [8, с.45].

Для категорії «інвестиційна діяльність» найпоширеніше визначення - це комплекс заходів і дій фізичних і юридичних осіб, які вкладають свої ресурси з метою отримання прибутку [1, с.59]. Або, за іншим джерелом - це діяльність юридичних, фізичних осіб і держави, яка спрямована на залучення та збільшення засобів для реалізації інвестиційного процесу з метою отримання економічного і соціального ефекту [7, с. 157].

Порівняльна характеристика понять "інвестиційна діяльність" та "інноваційна діяльність", поглиблює розуміння сутності цих трактувань, дає нам можливість виявити їх спільні та відмінні риси і встановити характерні особливості, що є особливо важливим для реалізації результатів теоретичних досліджень на практиці.

Спорідненість та взаємозв'язок даних категорій полягає у тому, що ці поняття носять довготерміновий характер та обидві спрямовані на отримання результату - одержання прибутку (доходу), або іншого економічного ефекту. Довготерміновий характер вбачається у тому, що результат від вкладання та впровадження інвестицій та інновацій відповідно до часу отримання вигоди займає певний час, а також потребує залучення коштів та фінансових ресурсів.

Значний вплив на рівень взаємозв'язків інвестиційно-інноваційної діяльності мають відмінні риси, що характеризують сутність цих понять (табл.1)[2].

Що ж в цілому розуміється під інноваційно-інвестиційною діяльністю? На думку Т.О.Загорної, інвестиційно-інноваційна діяльність - це процес реалізації результатів інтелектуальної праці в різних видах майнових та інтелектуальних цінностей, які мають грошову оцінку та які вкладені в об'єкти підприємницької та іншої діяльності, в результаті якої формується прибуток або інший соціально-економічний ефект [5, с. 221].

У роботі В. Р. Жукова [3] поняття "інвестиційно-інноваційна діяльність підприємства" визначається як єдність інноваційного процесу з процесами організаційно-економічного та соціокультурного забезпечення, що дозволяє при створенні систем управління для різних видів інновацій урахувати сформовані граничні поєднання окремих стратегій підприємства. При цьому розглядається узагальнена схема інноваційно-інвестиційного процесу на підприємстві з урахуванням закономірностей життєвих циклів нововведень, а також процесів організаційно-економічного забезпечення інноваційно-інвестиційного процесу з урахуванням закономірностей функціонування фінансових ринків у всьому різноманітті джерел фінансування й фінансових інструментів залежно від необхідних інвестицій.

Таблиця 1 - Відмінні риси інвестиційної та інноваційної діяльності

Відмінні риси	
<i>Інвестиційна діяльність</i>	<i>Інноваційна діяльність</i>
Вкладення коштів тільки у високоефективні сфери діяльності.	Впровадження проектів у сфери діяльності різні за рівнем розвитку.
У кризові періоди діяльність обмежується.	Сприяє подоланню кризового етапу в діяльності підприємства.
Вкладення коштів не завжди пов'язане з нарощенням основного капіталу.	Забезпечує оновлення та приріст основного капіталу.
Інвестиції без інновацій обмежені в часі та обсягах.	Впровадження інновацій збільшує потреби в інвестиціях.
Термін вкладення коштів в проект характеризується різною тривалістю.	Термін вкладення коштів, як правило, характеризується значною тривалістю
Здійснюється при мінімальних ризиках вкладення коштів.	Генерує ризики неефективних проектних рішень.
Прибуток визначається відсотковою ставкою відповідно до кон'юктурних обставин.	Прибуток залежить від ефективності проектних рішень та рівня новизни інновацій.

Здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності на підприємстві безпосередньо визначається рівнем інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку даного підприємства. Тому основною концептуальною передумовою інвестиційного забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства має стати формування інвестиційних ресурсів.

Управління інноваційною діяльністю слід здійснювати, з одного боку, з огляду на потенційні можливості інновації у формуванні конкурентних переваг, а з іншого - на інвестиційні можливості підприємств. Для цього необхідне економічне обґрунтування доцільності впровадження кожної, навіть на перший погляд безперечно перспективної новачії. Це дає змогу керівництву приймати позитивне рішення щодо залучення тієї з можливих альтернативних новинок, яка створить для фірми істотні конкурентні переваги і забезпечить належну економічну віддачу, рівень якої істотно перевищуватиме вкладені у її реалізацію кошти.

Проблема фінансового забезпечення інновацій - як основна складова, що забезпечує розвиток інноваційного процесу на підприємствах, залишається однією з найбільш гострих для вітчизняної промисловості. Спад інвестиційної діяльності обумовлений, в основному, недостатньою адаптованістю механізму управління процесом розширеного відтворення промислового виробництва до ринкових умов та зростанням значення власних засобів підприємств у фінансуванні капітальних вкладень.

Україна має потужний науковий потенціал, однак кризові явища призвели до втрати попиту на наукову продукцію на внутрішньому ринку, що пояснюється падінням загального рівня інвестицій на тлі інфляції, зростанням взаємозаборогованості і переорієнтацією економічної діяльності з реального сектора в сектор швидкоплинних фінансових операцій. Поряд із низькими обсягами фінансування науки й інноваційної діяльності важливою проблемою є деформоване співвідношення витрат на науку та інновації. Загалом варто зазначити досить низьку активність як держави, так і приватного сектора у здійсненні інноваційних інвестицій [6].

В інвестиційній сфері економіки України триває затяжна криза, що не дає змоги підприємствам вирішити поточні виробничі проблеми та виконувати програми реалізації інноваційних проектів. Без істотного поліпшення інвестиційного клімату в Україні, активізація інноваційної діяльності промислових підприємств неможлива.

Водночас, є чинники, які відлякують іноземних інвесторів від вкладення капіталу в українські підприємства. До таких чинників, насамперед, варто віднести:

- невідпрацьованість юридичної бази, яка має захищати інтереси і власність як зарубіжних, так і вітчизняних інвесторів;
- нестабільність економічної та політичної ситуації в країні;
- відсутність довгострокової вираженої політики держави щодо залучення іноземних інвестицій і створення сприятливих умов для їхнього ефективного використання;
- високий рівень корумпованості вітчизняної економіки і високий рівень ризикованості підприємницької діяльності [6].

Необхідним є запровадження відповідних адекватних державних програм, спрямованих на поліпшення інвестиційно-інноваційного клімату і підвищення ефективності інноваційної діяльності. Важливо ширше і масштабніше спрямовувати інвестиційні потоки у розвиток інформаційної економіки. Головною метою такої політики є стратегічна орієнтація розвитку виробництва на створення і широке застосування принципово нових технічних та організаційних рішень, комплексних технологічних систем, ефективне впровадження науково-технологічних розробок, забезпечення соціально-економічних, організаційних і правових умов для постійного відтворення та ефективного використання науково-технічного потенціалу. Тобто, державна політика забезпечення інноваційного процесу має бути спрямованою на формування необхідного обсягу інвестиційних ресурсів, їх цільове використання, створення умов для порівняно невисокої капіталомісткості інноваційного прориву (розвитку конкурентоспроможних наукомістких виробництв, які не потребують великих фінансових витрат).

Висновки:

Проведене дослідження теоретичних аспектів інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємства дає підстави для здійснення наступних узагальнень:

1. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства стоїть в основі інвестиційно-інноваційної діяльності даного підприємства.

2. Основною концептуальною передумовою інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства є формування необхідного обсягу інвестиційних ресурсів.

3. Органічне поєднання інноваційної та інвестиційної діяльності, вкладання більших обсягів коштів у сучасні інноваційні технології та виробництво інноваційних продуктів, треба розглядати як найважливішу передумову ефективного функціонування не лише українських підприємств, а й економіки в цілому.

4. Тому проблема належного інвестування новацій повинна ґрунтуватися як на основі самофінансування, залучення приватного та іноземного капіталу так і за активної участі держави.

Список використаної літератури:

1. Денисенко М. П. Основи інвестиційної діяльності: Підручник для студентів / М. П. Денисенко. - К.: Алеута, 2003. - 338 с.
2. Денисюк Г.Л. Теоретичні аспекти інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку регіону [Електронний ресурс] / Г.Л. Денисюк - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/en_re/2010_7_2/31.pdf
3. Жуков В.Р. Управление инновационно-инвестиционной деятельностью предприятия / В. Р. Жуков. - Донецк : Норд-Пресс, 2006. - 147 с.
4. Завлин П.Н. Инновационный менеджмент. Справ. пособие / П.Н.Завлин, А.К.Казанцев, Л.Э.Миндели. - изд. 2-е, перераб. и доп. - М.: Центр исследований и статистики науки, 1998. - 236 с.
5. Загорная Т.О. Роль инновационно-инвестиционной стратегии в системе формирования конкурентных преимуществ предприятия [Текст] / Т.О.Загорная // Економічний простір - 2009. - № 23/2. - С. 220 - 227.

6. Плугатор І.Я. Юринець В.Є. Інвестиційний ресурс інноваційного розвитку підприємства [Електронний ресурс] / І.Я.Плугатор, В.Є.Юринець - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlntu/18_7/298_Plugator_18_7.pdf

7. Череп А.В., Маркова С.В. Теоретичні аспекти формування інноваційно-інвестиційної діяльності [Електронний ресурс] / А.В. Череп, С.В.Маркова - Режим доступу - http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2010_3/154.pdf

8. Фатхутдинов Р. А. Инновационный менеджмент. Учебник / Р. А. Фатхутдинов. - 4-е изд. - СПб.: Питер, 2003. - 400 с: ил. - (Серия «Учебники для вузов»).

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, інвестиційна діяльність, інноваційно-інвестиційна діяльність, інноваційний розвиток, інвестиційні ресурси.

Ключевые слова: инновация, инновационная деятельность, инвестиционная деятельность, инновационно-инвестиционная деятельность, инновационное развитие, инвестиционные ресурсы.

Key words: innovation, innovation activity, investment activity, investment innovative activity, innovative development, investment resources.

УДК 338.48:330.45

Полшков Ю.Н., к. ф.-м. н., доцент
Донецкий национальный университет,
г. Донецк

ОБ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТАХ В САНАТОРНО-КУРОРТНОЙ ЗОНЕ АЗОВСКОГО ПОБЕРЕЖЬЯ И ИХ МАТЕМАТИЧЕСКОМ ОБЕСПЕЧЕНИИ

Полшков Ю.М. Про інноваційні проекти в санаторно-курортній зоні Азовського узбережжя та їх математичне забезпечення. В статті розглянуті проблеми рекреаційних зон. Основні труднощі пов'язані з екологією та відсутністю розвинутої інфраструктури. Вивчалися питання інтелектуального потенціалу працездатного населення України. Запропоновані організаційні інновації. Розроблена модель мережного планування в управлінні санаторно-курортними підприємствами.

Полшков Ю.Н. Об инновационных проектах в санаторно-курортной зоне Азовского побережья и их математическом обеспечении. В статье рассмотрены проблемы рекреационных зон. Основные трудности связаны с экологией и отсутствием развитой инфраструктуры. Затронуты вопросы интеллектуального потенциала трудоспособного населения Украины. Предложен путь организационных инноваций. Разработана модель сетевого планирования в управлении санаторно-курортными предприятиями.

Polshkov Yu.N. On the innovation projects in a sanatorium zone of the Azov coast and their mathematical support. In the article the problems of recreational zones are reviewed. The main difficulties are by ecology and missing infrastructure. The problems of intellectual potential of Ukraine are studied. The organizational innovations are offered. The model of network flow scheduling in control of sanatorium firms is designed.

Постановка проблеми. Екологи сравнивают Донецкую область с человеческим организмом, который дышит одним (не очень здоровым) лёгким. Наш регион занимает одно из первых мест в мире и первое место в Украине по уровню деградации окружающей среды. На территории области действуют более ста природно-охранных объектов. Их совокупная площадь составляет около 3% территории. Однако учитывая экологическую ситуацию, этого совершенно не достаточно.